

Filips gymnasiearbete inriktat mot yrket personbilmekaniker

Följande exempel beskriver Filips gymnasiearbete som är inriktat mot yrket personbilmekaniker inom examensmålen för fordons- och transportprogrammet.

Filips uppgift

Filip har fått i uppgift att i sitt gymnasiearbete planera och genomföra en intervallservice på en kunds personbil, i enlighet med tillverkarens rekommendation. Han ska på kundens begäran göra ytterligare några åtgärder och reparationer. Filip ska även sköta kundkontakten med kundmottagning, arbetsorder och fakturering. Arbetet ska utvärderas och Filip ska argumentera för de val han har gjort och ge förslag på alternativa tillvägagångssätt.

Filips gymnasiearbete

Planering

Filip planerar för intervallservicen genom att ta fram servicedokumentation på bilen och skriva ut ett serviceprotokoll. Av protokollet framgår det att kamaxelremsbyte ingår vid det aktuella serviceintervallet.

Filip tar emot kunden som har med sig ett besiktningsprotokoll. Han går igenom besiktningsprotokollet och diskuterar vad som behöver åtgärdas med kunden. Bilen har i besiktningsprotokollet anmärkningar på ojämn bromsverkan bak, svagt bromsljus bak på vänster sida, brusten framfjäder vänster fram samt vibrationer i ratten vid 90 km/h. Filip skriver en arbetsorder och tar reda på det han behöver för att kunna utföra service och reparationer. Han stämmer av det som ska utföras med verkmästaren.

Filip gör en planering där det framgår i vilken ordning arbetet ska utföras, vilka anvisningar han behöver och vilka delar som behöver beställas. Därefter gör Filip en kostnadskalkyl och kontaktar kunden för att ge en offert på arbetet. Filip kom-

mer överens med kunden om vilka reparationer som ska utföras, pris och tidsåtgång.

Han tar fram reparationsanvisningar, underlag för dokumentation och beställer de reservdelar han behöver.

Genomförande

Filip börjar med att utföra service enligt serviceprotokollet. Under servicen dokumenterar han åtdragningsmoment, inställningar och andra uppgifter samt antecknar ytterligare fel som han upptäcker i protokollet. Filip hanterar utbytta delar och vätskor i enlighet med rutinerna.

Eftersom Filip väntar på de beställda reservdelarna börjar han med att felsöka och åtgärda bromsljuset. När reservdelarna har kommit börjar Filip med bromsarna. Han kontrollerar och rengör bromsok, byter bromsskivor och belägg samt justerar handbromsen. Därefter utför Filip fjäderbytet enligt biltillverkarens anvisning. Innan han monterar hjulen balanserar han dem för att vibrationerna i ratten ska försvinna. Filip dokumenterar arbetet och antecknar fortlöpande i serviceprotokollet.

Filip provkör sedan bilen tillsammans med verkmästaren. Han utför bromsprov och kontrollerar att bilen är i sådant skick att den kan återlämnas till kunden. Därefter slutför han dokumentationen i servicehandlingar, arbetsorder och faktura.

Filip tar emot kunden och återlämnar bilen. Han informerar kunden om genomförda åtgärder och de fel han har upptäckt. Därefter plockar Filip undan, tar hand om utrustning och verktyg som använts samt återställer sitt arbetsområde i lokalen.

Utvärdering

Filip utvärderar sin uppgift genom att gå igenom all dokumentation och han jämför sin planering med det utförda arbetet. Han antecknar förslag på alternativa tillvägagångssätt och argument för de val han gjort under arbetets gång samt sammanfattar responsen från kunden. Filip reflekterar också över det utförda arbetet utifrån säkerhets- och miljöaspekter.

Om bedömningen i exemplet

Det är utifrån målen för gymnasiearbetet som läraren med hjälp av medbedömaren bedömer om Filips gymnasiearbete är godkänt eller inte. I examensmålen för yrkesprogrammen framgår följande mål för gymnasiearbetet:

Gymnasiearbetet ska visa att eleven är förberedd för det yrkesområde som gäller för den valda yrkesutgången. Det ska pröva elevens förmåga att utföra vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Gymnasiearbetet ska utföras på ett sådant sätt att eleven planerar, genomför och utvärderar sin uppgift. Gymnasiearbetet kan utformas så att det ger eleverna möjlighet att pröva sitt yrkeskunnande i företagsliknande arbetsformer.

I det här exemplet har läraren som stöd för bedömningen av Filips gymnasiearbete även använt sig av den lista med punkter som finns i boken Gymnasieskola 2011. En sådan lista som stöd för bedömningen av gymnasiearbetet har tagits fram för

varje nationellt program inom gymnasieskolan och den kan även användas inom vuxenutbildningen. Läraren har dock anpassat listan till Filip's yrkesområde och uppgift samt till vad som Filip har möjlighet att visa i sitt gymnasiearbete.

De kunskaper, färdigheter och förmågor som anges i listan förväntas Filip visa på ett yrkesmässigt sätt, men utifrån de förväntningar som kan ställas på den som är ny i yrket. I samband med att Filip får reda på sin uppgift för gymnasiearbetet, får Filip även information om grunderna för bedömningen. Det innebär i exemplet att läraren och Filip tillsammans går igenom punkterna nedan, innan Filip genomför gymnasiearbetet.

Filip förväntas i sitt gymnasiearbete visa:

- kunskaper om de maskiner och den utrustning som används för servicen och reparationerna,
- kunskaper om branschens kvalitetssystem och krav på kvalitet för servicen och reparationerna,
- kunskaper om ekonomiska villkor i samband med offert och fakturering,
- färdigheter i att hantera fordon, maskiner och utrustning i genomförandet av servicen och reparationerna,
- färdigheter i att ta fram den nödvändiga information som servicen och reparationerna kräver,
- färdigheter i att arbeta utifrån de lagar och andra bestämmelser som är relevanta för genomförandet av servicen och reparationerna,
- färdigheter i att genomföra dokumentation av servicen och reparationerna,
- förmåga att föreslå handlingsalternativ och att välja mellan dem, samt att argumentera för sitt val i planering och utvärdering samt i kontakter med kunden,
- förmåga att värdera vilken information som behövs för att genomföra uppgiften,
- förmåga att värdera kvaliteten på det utförda arbetet utifrån kundens perspektiv och gällande kvalitetsnorm,
- förmåga att förutse och förebygga risker i säkerhet, miljö och arbetsmiljö som kan uppkomma under arbetet, samt
- förmåga att i arbetet förhålla sig yrkesmässigt till de materiella värden som hantearas, såsom kundens egendom och verkstadens utrustning.